

НАУКОВА СПАДЩИНА Д.РІКАРДО.

Сапич В.І., Притика В.

Однією з яскравих особистостей з історії економічної науки був Д. Рікардо (1772-1823), визнаний лідер класичної політекономії, найавторитетніший економіст першої половини ХІХ ст.

Вихідною у творчості видатного англійського економічна була прихильність до концепції економічного лібералізму та політики фритредерства, дослідження економіки як складної системи, підпорядкованої дії об'єктивних законів та механізмів саморегулювання.

Велику популярність приніс ученому памфлет "Досвід про вплив низької ціни хліба на прибуток з капіталу" (1815).

Найповнішого викладу економічні ідеї вченого набули у його основній праці "Принципи політичної економії та оподаткування" (1817), присвяченій обґрунтуванню політики економічного лібералізму на основі виявлення економічних законів, які забезпечують рівновагу ринкової економіки та сприяють зростанню матеріального багатства суспільства.

Своєрідність економічної теорії Д.Рікардо багато в чому була зумовлена особливостями його методології, заснованої:

- на послідовному і неухильному дотриманні трудової теорії вартості;
- переконанні, що головним завданням політичної економії є визначення законів "які... керують розподілом".
- прагненні виявити кількісні характеристики та співвідношення основних економічних категорій.

Найважливіші ідеї економічної теорії Рікардо:

- трудова теорія вартості, яка займає центральне місце у науковій системі вченого.
- теорія розподілу доходів, глибокий та змістовний аналіз сутності, величини та співвідношення ренти, прибутку і заробітної плати.
- теорія земельної ренти;

- теорія порівняльних переваг у міжнародній торгівлі (аналізуючи відмінності між внутрішньою та міжнародною торгівлею, учений зазначав, що розвиток внутрішньої торгівлі зумовлений тенденцією норми прибутку до вирівнювання, тоді як основу спеціалізації країни у зовнішній торгівлі становлять порівняльні витрати);

- теорія оподаткування (спираючись на принципи свободи економічної діяльності та вільної конкуренції, податкова система має сприяти розвитку підприємництва).

Д. Рікардо вбачав атогоністичне протиріччя між прибутком і рентою, а суперечності між заробітною платою і прибутком, на його думку не існувало. Д. Рікардо дотримувався думки, що суспільство завжди має у своєму розпорядженні стабільний фонд життєвих засобів, який заощаджується капіталістами для утримання робітників.

“Існує мало письменників, які мають шанс ... подобатися і тим, і іншим. Д. Рікардо належить до таких рідкісних авторів. Класичні та неокласичні економісти. А також послідовники Кейнса ведуть своє родовідне дерево від нього. Це однаковою мірою стосується авторів марксистського соціалізму”.

“Рікардо і його послідовники розробили теорію функціонування вільного підприємства (або, за їх термінологією, вільної конкуренції), яка містить багато істин, котрі вочевидь, будуть зберігати своє значення, доки існує цей світ”.

Отже наукові дослідження Рікардо відобразили особливості економічного розвитку Англії у період промислового перевороту кінця XVIII - початку XIX ст., який уможливив швидке зростання інтенсивності та продуктивності праці; посилення міграції капіталу; розширення та розвиток ринку; зростання масштабів найманої праці; поглиблення нерівності та майнового розшарування населення; загострення соціально-економічних суперечностей.